

Сборник съдебна практика

Дело C-499/15

W
и
V

срещу X

(Преюдициално запитване,
отправено от Vilniaus miesto apylinkės teismas)

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност във връзка с родителската отговорност — Регламент (ЕО) № 2201/2003 — Членове 8—15 — Компетентност във връзка със задължения за издръжка — Регламент (ЕО) № 4/2009 — Член 3, буква г) — Противоположни решения, постановени от съдилища на различни държави членки — Дете с обичайно местопребиваване в държавата членка по местопребиваване на майка му — Компетентност на съдилищата на държавата членка по местопребиваване на бащата да изменят решение, което е придобило сила на пресъдено нещо и което те са постановили по-рано във връзка с местопребиваването на детето, задълженията за издръжка и упражняването на правото на лични отношения — Липса“

Резюме — Решение на Съда (първи състав) от 15 февруари 2017 г.

1. *Преюдициални въпроси — Компетентност на Съда — Отправяне на преюдициален въпрос до Европейския съд по правата на човека — Липса*

(член 267 ДФЕС; член 83 от Процедурния правилник на Съда)

2. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела и по дела, свързани с родителска отговорност — Регламент № 2201/2003 — Компетентност, приложимо право, признаване и изпълнение на съдебни решения по въпроси, свързани със задължения за издръжка — Регламент № 4/2009 — Компетентност на съдилищата на държава членка, постановили решение, което е придобило сила на пресъдено нещо и се отнася до родителската отговорност за ненавършило пълнолетие дете и до задълженията за издръжката му, да се произнесат по искане за изменение на съдържащите се в това решение разпоредби — Липса — Обичайно местопребиваване на детето на територията на друга държава членка — Компетентност на съдилищата на последната държава членка*

(член 8 от Регламент № 2201/2003 на Съвета и член 3 от Регламент № 4/2009 на Съвета)

3. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела и по дела, свързани с родителска отговорност — Регламент № 2201/2003 — Понятие за „обичайно местопребиваване“ на детето — Критерии за преценка — Физическо присъствие на детето в държава членка*

(член 8 от Регламент № 2201/2003 на Съвета)

1. На основание член 83 от Процедурния правилник на Съда на 20 декември 2016 г. W подава искане за възобновяване на устната фаза на производството и за отправяне от Съда на преюдициален въпрос до Европейския съд по правата на човека. На първо място, що се отнася до искането за отправяне на преюдициален въпрос до Европейския съд по правата на човека, трябва да се подчертае, че нито член 83 от Процедурния правилник на Съда, нито някоя друга разпоредба от същия правилник оправомощават Съда да извърши това.

(вж. т. 32 и 33)

2. Член 8 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000, и член 3 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство съдилищата на държавата членка, постановили решение, което е придобило сила на пресъдено нещо и се отнася до родителската отговорност за ненавършило пълнолетие дете и до задълженията за издръжката му, вече не са компетентни да се произнесат по искане за изменение на съдържанието се в това решение разпоредби, ако обичайното местопребиваване на детето се намира на територията на друга държава членка. Компетентни да се произнесат по такова искане са съдилищата на последната държава членка.

Съгласно съображение 12 от Регламент № 2201/2003 той е бил създаден, за да се съобрази висшият интерес на детето, и за тази цел в него е предпочетен критерият на близостта. В член 8 от Регламент № 2201/2003 тази цел намира израз във въвеждането на обща компетентност в полза на съдилищата на държавата членка, в която е обичайното местопребиваване на детето. Съгласно параграф 1 от същия член 8 компетентността на съответния съд трябва да се определи „по времето, когато съдът е сезиран“, тоест към момента на подаване на исковата молба в съда, както следва от член 16 от посочения регламент (вж. в този смисъл решение от 1 октомври 2014 г., Е., C-436/13, EU:C:2014:2246, т. 38). Освен това, както посочва генералният адвокат в точка 45 от своето заключение, като се позовава на точка 40 от решение от 1 октомври 2014 г., Е. (C-436/13, EU:C:2014:2246), компетентността трябва да се проверява и определя във всеки конкретен случай на сезиране на даден съд, което предполага, че компетентността не се запазва след приключване на производството.

(вж. т. 51—54 и 70 и диспозитива)

3. В своето решение от 22 декември 2010 г., Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, т. 46), потвърдено от постоянната съдебна практика (вж. по-специално решение от 9 октомври 2014 г., С, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, т. 50), Съдът приема, че смисълът и обхватът на понятието „обичайно местопребиваване“ трябва да се определят с оглед на висшият интерес на детето, и по-специално на критерия на близостта. С това понятие се означава мястото, което отразява определена интеграция на детето в социална и семейна среда. Това място следва да се определи от националната юрисдикция, като се държи сметка за съвкупността от специфичните за всеки конкретен случай фактически обстоятелства. Релевантни по-специално са условията и причините за престоя на детето на територията на държавата членка, както и неговото гражданство. Освен физическото присъствие на детето в държава членка, което присъствие

следва да се вземе предвид, други фактори трябва да показват, че това присъствие по никакъв начин няма временен или случаен характер (вж. в този смисъл решение от 22 декември 2010 г., Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, т. 47—49). Определянето на обичайното местопребиваване на дете в дадена държава членка съответно налага детето поне физически да се намира в тази държава членка.

(вж. т. 60 и 61)